

felelték: 'Nincsen!' Ő ekkor azt mondta nekik: 'Vessétek ki a hálót a bárka jobb oldalára, és találni fogtok!' Kivetették, de kihúzni már nem tudták a tömérdek hal miatt. Akkor az a tanítvány, akit Jézus szeretett, így szólt Péterhez: 'Az Úr az!' Amint Simon Péter meghallotta, hogy az Úr az, magára öltötte köntösét, mert neki volt vetkőzve, és a tengerbe vetette magát." (Jn 21, 3-7) Furcsa dolgokat olvashatunk itt, ebben a kis történetben, amelyet annyira fontosnak tartott a szent szerző, hogy hozzátoldotta a záró sorokkal (Jn 20, 30-31) egyszer már lezárt könyvhöz. Rácsodálkozhatunk a halászok bizalmára a parton álló ismeretlen iránt, aki ennivalót kért tőlük, és tekintélyt igényelt magának a "Fiaim!" megszólítással. Nem értjük, miért hallgatnak a szavára, nem értjük a megelőlegezett bizalmat.

Nem értjük ezt a bizalmat, amely a csodás halfogáshoz és a rátalálás azt követő öröméhez elvezet. Persze hogy nem értjük, ha elfelejtettük már vagy még nem is próbáltuk, ha nem gyakoroljuk napról napra! Vagy talán méltatlan a teremtett világ és az ismeretlen embertestvér a mi bizalmunkra?! A háló már tele, próbálnák kiemelni, de túl nehéz - és ekkor egyvalaki szólal meg a hét férfi közül, egy van csak, aki megsejti és kimondja: "Az Úr az!" Csak egynek van nyitva a szíve-lelke és a szeme is, és nem szól hiába az ő szava. Nem kötözködés és kétely fogadja, nem gerjed féltékenység ellene, hanem megbízik benne Péter, akinek nyílik a szíve-lelke, és már indul is az Úrhoz. A vízbe veti magát, de előbb magára ölti köntösét. Hát ez meg mi? Nem inkább nekivetkőzve kellene a vízbe gázolni vagy éppen úszni? Bizony, hogy úgy kellene, de most már, hogy látták halálát és tudják feltámadását, nem lehet többé nekivetkőzve állani elébe! Kell az a köntös, még ha patazik is belőle a víz, mire partot ér!

KORÉ KÁROLY

HÁZASSÁG VAGY HIVATÁS – NEHÉZ VÁLASZTÁS

Miért dobják el a reverendát a fiatal papok?

Cikkünkben papi hivatásukat a házasság örömei miatt elhagyó katolikus papok vallanak a "pályamódosítás" nehézségeiről. A kötelező cölibátus eltörlését többen is szorgalmazzák, s jó tudni, ez nem megváltoztathatlan dogma.

Kovács Tádé egykori szalézi szerzetes, pap helyeselné a kötelező cölibátus eltörlését, de egyáltalán nem veszi biztosra, hogy a kedvezmény hatására több fiatal választaná az egyházi hivatást. Amit viszont tényként kezel: kevesebb hagyná ott. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a nősülést engedélyező protestáns egyházak is lelkeszhiánnyal küszködnek.

Kiközösítve: többé nem végezhet szolgálatot

– Hatvanhat éves boldog családapa vagyok. Három gyermeket nevelek. Mindhárman ott voltak a templomi esküvőnkön, hiszen nekem tizenkilenc évet kellett várnom a felmentésemre – meséli Kovács Tádé, aki bevallja: 1979-ig boldogan gyakorolta szerzetesi és papi hivatását, ám, mint mondja: „a hormonok egyre inkább felerősödtek benne”.

– Egy ideig megoldottam a dolgot, ahogy tudtam, aztán megismerkedtem egy hölgygel. Udvarolni kezdtem, és úgy tűnt, érzelmeink kölcsönösek. Az egyháznál kértem a felmentésemet, ám nem kívántuk kivárni az eljárás végét. 1984-ben polgári házasságot kötöttünk, ami kiközösítést vont maga után. Nemcsak, hogy papként nem tevékenykedhettem, de még csak nem is járulhattam szentségekhez – emlékszik vissza a lelkipásztor.

Történetét egyedivé teszi, hogy az asszonnyal megromlott a kapcsolata, így 1987-ben elváltak. Öt évvel később lépett be az életébe jelenlegi felesége. A mélyen vallásos hölgy ismerte választottja előéletét, de nem foglalkozott az egyházközségeken belül várható botrányal. Kovács Tádé ismét az állam szabályai szerint nősült meg, hiszen még nem érkezett meg Rómának a papi szentség alóli felmentési határozata. A felmentésre összesen tizenkilenc esztendő volt, ami az ő esetében nem meglepő módon még jól is jött. Ha már első polgári házassága idején engedélyezték volna számára a szentségi házasságot, gyermekei anyjával erre már nem lett volna lehetősége.

Kovács Tádé az Apostoli Szentszéktől kapott levélből nemcsak a pápa pozitív döntéséről kapott felvilágosítást, hanem azzal is szembesülnie kellett, hogy soha többé nem beszélhet Jézusról hivatalos egyházi fórumokon, nem mutathat be szentmisét, és szentségeket sem szolgáltathat ki. Az oltár körül sem végezhet tevékenységet, még ministránsként sem. Egyházi szakértők szerint sokszor az egyház

kötélékében maradhatnak azok a papok, akikről kiderül, hogy kettős életet élnek. Ilyen esetekben szemet hunyhat a megyéspüspök, de van aki kevésbé toleráns, és inkább civil szakmát próbál találni a bűnbe esett papnak.

Kispapok beiktatás előtt. Tudják, mit vállalnak?

– Hitem az eltelt évtizedek alatt fejlődött, de sohasem hunyt ki. Szívem mélyén nem is szerettem volna az egyházból kilépni, ezért – bár tudtam, hogy céлом megvalósulása lehetetlen - kérelmemben is megfogalmaztam, nem az áldozópapságot, csak a nőtlenséget szeretném elhagyni.

Lopott pillanatok

Kovács Tádével ellentétben a nyilvánosságot kevesen vállalják. Egy másik egykori pap is szívesen megosztotta lapunkkal történetét, ám ő ragaszkodott neve elhallgatásához. Kérésére azt sem közöljük, melyik településen végezte hivatását. A fiatalember eddig kétszer érzett életében földön túli boldogságot. Először, amikor pappá szentelték. Másodszor akkor, amikor megszületett a most egyéves kisfia.

– Gyermekkoromban sokat ministráltam, de akkor még nem gondoltam arra, hogy pap legyek. Családot szerettem volna. A gimnázium elvégzése után sem a szemináriumba jelentkeztem, hanem természettudományt kezdtem tanulni. Két évvel később mégis a papnevelő intézetbe kerültem. Akkor természetesen komolyan készültem a megszentelt életre, nem bonyolódtam kalandokba. Amikor kedvesemet megismertem, már több éve a szolgálati helyemen hirdetem az ígét. A lányt az egyházközségnek köszönhetem – árulja el a férfi.

– Először csak lopott pillanatokban tudtunk találkozni, elvégre nem tudhattuk, mennyire komoly a másik szándéka. Amikor mindkettőnk számára világossá vált, hogy kölcsönösen az érzelmek, elkezdtünk járni, persze ügyelnünk kellett arra, nehogy túl korán kiderüljön. A botrány senkinek sem hiányzott, ráadásul Isten előtt is szerettünk volna tisztességesek maradni. Szenvedéssel teli hónapok következtek, mert még el kellett végeznem a szolgálatot, miséztem, temettem, eskettem és gyóntattam, pedig már kifelé kacsingattam. Miután sikeresen megkértem a lány kezét, bejelentkeztem a püspökhöz. Persze megpróbált lebeszélni, de végül segítőkésznek bizonyult. A felmentési eljárásom még tart, de nem láttuk értelmét, hogy a polgári házasságkötést a pápa döntésétől tegyük függővé. A babát megkereszteltettük, és katolikusnak neveljük. Tudjuk, hogy a szentségi házasságra még éveket kell várnunk, de hisszük, hogy Isten örül a családunknak – mondja a fiatal.

Az egyházi rend szentsége eltörölhetetlen nyomot hagy a lélekben, vagyis teljesen nem lehet azt levetkőzni. A kilépett papok korlátozása ezek szerint csupán jogi, nem pedig szakrális kérdés. Haldoklót végszükség

esetén (ha más pap nincs a közelben) ők is feloldozhatnak. A reverendát szögre akasztó papok mindannyian egyetértenek abban, hogy döntésük olyan súlyos lelki vívódással jár, akár egy házasság felbontása. Az ő esetük viszont specifikusabb.

Eltanácsolták a szuicid gondolatokkal küzdő fiataalt

Az általunk megkérdezett érintettek többsége nem vállalja a nevét. Szerintük amíg a cölibátus kötelező, nem szabadna engedni, hogy 18-20 éves fiatalok papnevelőbe iratkozzanak. Időt kellene nekik hagyni, hogy kellően érett fejjel kezdjék meg tanulmányaikat. Nem elég szigorúak a felvételi követelmények sem, és gyakran nem szűrik ki idejekorán azokat a fiúkat, akik csupán egy kisebb-nagyobb magánéleti csalódás következtében adják be a papírjaikat.

A lemorzsolódás már a papnevelő intézetekben kezdődik. Pontos statisztikai adatok nem állnak rendelkezésünkre, de egy megkérdezett atya elmondása szerint az ő évfolyamában 14-en kezdték meg tanulmányaikat, de csupán négyen fejezték be. A legtöbben a nyári szünetben döntöttek úgy, nem kezdik meg a következő évet, mégpedig egy-egy nő hatására. Az ok nem kizárólagos, olyan is megesik, hogy egy fiatal a szemináriumban dőbber rá, mégsem neki való a (cölibátustól függetlenül is) megkötésekkel teli életforma. Az atya szerint sok évvel ezelőtt emiatt egy hallgató öngyilkossággal fenyegette meg társait és tanárait. Orvost hívtak hozzá, és az intézményből azonnal eltanácsolták.

A görögkatolikus papok a felszentelésük előtt házasságot köthetnek. A cölibátus a keleti egyházban sem ismeretlen, hiszen püspökök kizárólag a nőtlenséget vállalók (vagy özvegyek) közül kerülhetnek ki. Sokan (köztük papok is) úgy vélik, ez a rendszer a latin egyházban is beválna. Annál is inkább, mert a katolikus liturgiához szintén közel álló anglikánoknál sem tilos a nősülés, sőt, az anglikán egyházból annak szabadelvűsége miatt az utóbbi években a katolikus egyházba átlépett papokat sem kényszeríti senki feleségük elhagyására.

Szerdahelyi Csongor, a Ferences Sajtóközpont vezetője érdeklődésünkre kifejtette a

cölibátussal kapcsolatos álláspontját: minden hívő szabadon megválaszthatja hivatását, eldöntheti, hogy családot alapít, vagy szerzetesi, papi életet szeretne élni. E tekintetben az egyház senkit sem kényszerít a nőtlenségre – érvel a szakember. A felvetésre, hogy esetenként felszentelt papok is meggondolják magukat, megjegyzi, a világi házasságok lényegesen gyakrabban futnak zátonyra, mint a papi hivatások.

- Az egyházüldözések idejében kifejezetten szerencsésnek számítottak a római katolikus papok a keleti papokhoz és a protestáns lelkészekhez képest. A családos emberek lényegesen nehezebben szálltak szembe hitük védelmében a rendszerrel - magyarázza

Szerdahelyi Csongor. A szöveg végül leszögezi: a cölibátus nem dogma, "csak" egyházfegyelmi szabály, tehát elvileg bármikor megváltoztatható.

KÉRY MAGDOLNA

A BEZÖLDÜLT LELKIISMERET

A lelkiismeretes ember

A lelkiismeret fogalmával ellentétben, annak melléknévképzős alakjával, a 'lelkiismeretes' kifejezéssel elég gyakran találkozunk a mindennapi életben, sokszor és sokan használják ezt a szót. Hogy közelebb hozzuk magunkhoz a mai témát, foglalkozunk először a lelkiismeretes emberrel, és emeljük ki négy alapvető tulajdonságot, ami őt jellemzi.

1. jól körülhatárolt, egyértelmű világkép: tudja, hol a helye a világban; komoly érvekkel áll csak szóba, nem lehet akármivel megingatni. Pl., ha meghallja véletlenül a reklámban, hogy mi a "legtöbb, mi adható", akkor nem kezd lázasan kidolgozni maga számára egy új értékrendet, bár amúgy igyekszik az erejéhez mérten mindenkinek megadni azt, ami a legtöbb.

2. jól fejlett feladattudat; tudja, mik a világképéből adódó feladatai; szembenéz a tényekkel, ezekből értelmesen következtet, feladatait rendszeresen egyezteteti céljaival (ezt úgy is mondják, hogy céltudatos). Megjegyzem, az, hogy a cél nem szentesíti az eszközt, eleve benne van az értékrendjében, tehát annyira látszik céltudatosnak, amennyire az eszközei megengedik. Például, egy bezöldült lelkiismeretű ember nem támogatja egy új autópálya megépülését, még akkor sem, ha ezt környezetvédő beruházásnak állítják is be a hivatalnokok, sőt, még ha netán saját egyéni érdekei is ezt sugallnák.

3. erős felelősségérzet; kötelességként éli meg a meglátott feladatok megoldását; számára nem az a dolgok elintézési módja, hogy "ha más nem csinálja, akkor én minek csináljam", a birkaszellem; értékrendjével összeegyeztethetetlen, hogy "Egy fecske nem csinál nyarat." Ha neki a lelkiismerete azt diktálja,

hogy repülni kell, akkor nekiindul, akárhányan akarják is lebeszélni róla. Egy kis kitérő: ha a közmondás szerint másra várunk hogy elkezdje, akkor lehet, hogy nem is annyira akarjuk a dolgot. Ilyenkor mielőbb meg kell vizsgálnunk az értékrendünket, hogy valóban úgy gondolkozunk-e még most is az adott témában, mint régen, amikor erről a dologról elviekben már döntöttünk. Persze előnyösebb, ha a fecskék minél inkább egyszerre indulnak, így jobban tudják támogatni egymást. Valamelyiknek azonban mindenképpen el kell indulnia, mert különben az egész társaság látja kárát.

4. a meglátott jóhoz való ragaszkodás, akár áldozatok árán is; itt szintén megemlíthetjük, hogy a lelkiismeretes ember értékrendjével összeegyeztethetetlen egy másik közhely, miszerint "Széllal szemben nem lehet pisilni." Lehet, hogy az egész a nyakába csorog, de a pisiléstől nem lehet eltántorítani.

A lelkiismeret meghatározása (Ért. Kézisz.):

1. Az egyénnek saját magára vonatkoztatott erkölcsi tudata, ill. az önmagától megítélt erkölcsi állapota.
2. Az az erkölcsi érzék, amellyel valaki saját tetteit és gondolatait megítéli.

Más szavakkal megfogalmazva, hogy mondandóm a következőkben érthetőbb legyen: az egyén saját magára vonatkoztatott erkölcsi tudata megfelel annak az erkölcsi értékrendnek, amelyet az ember magáénak vall; az erkölcsi érzék pedig mindazon módszerek, eszközök összessége, melyeknek segítségével az ember megállapítja, megítéli, hogy egy adott helyzetben mennyire gondolkozott, beszélt vagy cselekedett saját erkölcsi értékrendjének megfelelően, vagyis milyen volt az ő aktuális erkölcsi állapota.

A személyes erkölcsi értékrend

Mi kell ennek felállításához?

1. A világmindenség, azon belül a földi természet rendjének az egyén képességeihez mért, és az emberiség jelenlegi tudásának megfelelő megismerése; világkép kialakítása. Ennek módszere a tanulás, az ismeretszerzés.
2. A magam helyének megkeresése a fenti rendben; az egyéni felelősségem felismerése. Ennek módszere az életelmélkedés.
3. Tennivalóim meghatározása (életfeladatok); a feladatok rangsorolása. Ekkor jó hasznát vehetem a belém nevelt feladattudatnak. Az életfeladatok meghatározásának módszere szintén az életelmélkedés.

Az erkölcsi értékrend tartalma

Az ember értékrendjét a bolygói és az egyéni boldogságra törekvés közötti kompromisszumkeresés eredményei határozzák meg. Ha csak az egyik fajta igyekezet van jelen meghatározó módon, abba rendszerint beletörök a bicskánk. Ha, mondjuk, kizárólag a mások boldogulásán fáradozom, akkor